

Dnro 1312/00.104/2012

33§ LAUSUNTO KUNTARAKENNELAKILUONNOKSESTA

Dnro KH 1312/2012 (00.014)

Kh 18.2.2013 / § 78

Kv 4.3.2013 / § 33

Kansliapäällikkö Riitta Simonen 040 847 3626

Valtiovarainministeriö asetti helmikuussa 2012 kuntarakennelakia valmistelevalle työryhmän, jonka tehtävänä oli seurata ja arvioida kunta- ja palvelurakenneselvityksestä saatavaa palautetta ja sen pohjalta laatia yhteenveto alue- ja kuulemiskierroksesta sekä tehdä uudistuksen vaikutusarviointi ja laatia tarkennettu esitys uudistuksen kriteereistä ja toteuttamistavoista. Lisäksi työryhmän tuli valmistella luonnos hallituksen esityksestä kuntauudistusta ohjaavaksi rakennelaiksi.

Nyt kyseessä oleva kuntarakenneluonnos on valmisteltu hallituksen linjausten pohjalta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi nykyistä kuntajakolakia, ja samalla lain nimike muutettaisiin sen sisältöä paremmin kuvaavaksi kuntarakennelaiksi. Lakiin lisättäisiin säädökset kuntien selvitysvelvollisuudesta, selvityspäätöksistä ja niistä poikkeamisesta sekä muutettaisiin kuntien yhdistymisen taloudellista tukea koskevia säännöksiä.

Valtiovarainministeriö pyytää kuntien lausuntoa luonnoksesta yleisesti. Erityisesti pyydetään lausumaan seuraavista kysymyksistä:

- selvitysvelvollisuudesta, selvityspäätöksistä (ml. poikkeuspäätöksistä) ja selvitysvelvollisuuden sisällöstä;
- esityksen sisältämistä määräajoista ja menettelyistä
- valtioneuvoston toimivallasta päättää kuntajaon muuttamisesta
- yhdistymisavustusten ehdoista ja määrästä
- sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien turvaamisesta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta koskevien linjausten mukaisesti

Lausuntoa pyydetään 7.3.2013 mennessä.

HYVINKÄÄN KAUPUNGIN LAUSUNTO

Kokonaisuutena Hyvinkään kaupunki pitää tärkeänä, että kunnille on annettu mahdollisuus vaikuttaa lakiluonnokseen ja tuoda esiin näkemyksiä asian jatkovalmisteluksi. Kunnilla tulee olla aito mahdollisuus vaikuttaa kuntaliitosselvitysalueiden määrittelyyn erilaiset alueelliset olosuhteet huomioiden. Myös päätöksenteossa tulee alueelliset erityispiirteet ottaa huomioon. Selvitysvelvollisuus on lakiluonnoksessa kattavasti esitetty. Myönteistä on, että metropolialueen kuntien selvitysvelvollisuudesta on säädetty erikseen.

Lausunnon antaminen kokonaisuudistuksen tässä vaiheessa on kuitenkin haasteellista, koska kuntarakennelakilausunto on annettava ennen kuin Helsingin alueen metropolialuetta koskevat selvitykset on saatettu loppuun. Valmistelun aikatauluja voidaan pitää muutoinkin kireäköinä huomioiden metropolialueen erityispiirteet ja vielä ratkaisua vaille olevat metropolihallinnon ja asiaan merkittävästi vaikuttavat sote-alueiden ratkaisut. Olisikin tärkeää, että ennen lopullista päätöksentekoa kuntauudistukseen vaikuttavista muista hankkeista olisi ainakin pääperiaatteet tiedossa. Erityisen tärkeää olisi ainakin kuntien valtionosuusjärjestelmän, sote-uudistuksen ja metropoliratkaisun aikaansaaminen.

Hyvinkään kaupunki pitää tärkeänä, että metropolialueella tarkoitetaan Helsingin seudun 14 kuntaa. Omalta osaltaan Hyvinkään kaupunki pitää hyvänä ja oikeana sitä, että hallituksen esityksen perusteluissa Hyvinkäätä on käsitelty yhtenä metropolialueen kuntana. Tämän mukaisesti Hyvinkään kaupunkiin ei sovellettaisi säännöksiä selvitysalueesta poikkeamisesta, koska Helsingin metropolialueen kuntia koskevat selvityspäätökset otta- vat jo lähtökohtaisesti huomioon alueen erityispiirteet. Metropolialueen kuntien tulisi sel- vittää yhdistymistä alueilla, joilla on merkittävä yhdyskuntarakenteen eheyttämistarve yh- teisen keskustaajaman ja sen kasvupaineen vuoksi. Hyvinkään kaupunki pitää tätä linja- usta oikean suuntaisena kiinnittäen kuitenkin huomioita siihen, että valtakunnallista ko- konaisuudistusta valmisteltaessa kaikkia osallisia tulisi kohdella yhdenmukaisesti. Tasa- puolisuuden vuoksi lakiin tulisi kirjata poikkeamismahdollisuus myös metropolialueen kunnille samoin kuin muille kunnille.

Hyvinkään kaupunki kiinnittää huomioita myös siihen, että lakiin kirjattujen kriteerien tu- lee olla yksiselitteisiä, jolloin mahdolliset selvitykset on kunnissa toteutettavissa ilman mittavaa lisäresurssointia.

Esityksen mukaan kuntien tulee tehdä yhdistymiselvitys ja mahdollinen yhdistymisso- pimus 1.4.2014 mennessä. Huomioiden uudistuksen valmistelun tämänhetkinen kes- keneräisyys, on aikataulu erittäin tiukka. Aikatauluja laadittaessa on otettava huomioon, että myös kuntien demokraattiselle valmistelulle ja päätöksenteolle varataan riittävästi aikaa. Erityisen tärkeää on, että kuntalaisten kuulemis- ja osallistumismahdollisuuteen varataan riittävän pitkä aika.

Taloudellisten kannustimien osalta on myönteistä, että valtio osallistuu myös yhdistymis- selvityksistä aiheutuviin kustannuksiin. On kuitenkin tärkeää, että lakiin kirjattujen talou- dellisten kannustimien tulisi kohdella yhdenmukaisesti kaikkia kuntia, jotka yhdistyvät la- kiluonnoksen määräaikojen puitteissa. Nykymuodossaanhan lakiluonnoksessa esim. valtionosuuksien alenema korvataan ainoastaan vuoteen 2019 asti riippumatta siitä, on- ko yhdistyminen toteutunut vuonna 2014 tai 2017. Vaikka yhdistymiselvitykseen ja yh- distymisen toteuttamiseen suunnatut kannustimet ovat perusteltuja ja kuntataloutta tu- kevia, tulisi etenkin tulevaa kuntien valtionosuusuudistusta valmistellessa huomioida eri- tyisesti tuen pysyvyys ja oikea suuntaaminen, jotta kunnat voivat riittävästi ennakoita tu- levia taloudellisia ratkaisujaan.

Valtioneuvoston toimivallan osalta Hyvinkään kaupunki pitää tärkeänä, että sekä aloite- oikeus että päätösvalta kuntien yhdistymisestä säilyvät kunnilla. Jos kuitenkin laki mah- dollistaisi esityksen mukaisen valtioneuvoston päätöksenteko-oikeuden kunnan erityisen vaikean taloudellisen tilanteen vuoksi, on tärkeää, että lakiluonnokseen kirjattu kunnan muutoksenhakuoikeus säilyy.

Lakiluonnokseen on lisätty mahdollisuus ministeriölle esityksen tekemisestä kunnan osan siirtämisestä toiseen kuntaan. Voimassa olevan lain mukaan esityksen voi tehdä vain muutoksen kohteena oleva kunnan valtuusto, kuntien valtuustot yhdessä tai kunnan jäsen. Ministeriö saa nykyisellään kunnan osan siirtämisen toiseen kuntaan vireille vain määräämällä erityisen kuntajakoselvityksen toimittamisesta. Muutosesitystä ministeriön päätösvallan lisäämiseksi perustellaan lähinnä teknisluonteisten muutosten tekemisen helpottamisella eikä tosiasiallisella ministeriön päätösvallan lisäyksellä. Tosiasiallisesti ministeriölle esitetty oikeus saattaa vireille osakuntaliitos kuitenkin merkitsee merkittävää puuttumista kunnalliseen itsehallintoon.

Sote-uudistuksen valmistelun olleessa vielä kesken, Hyvinkään kaupunki toteaa, että on haasteellista ottaa kantaa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien turvaamisesta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta koskevien linjausten mukaisesti ennen kuin kaikki asiaan vaikuttavat seikat ovat tiedossa. Valmistelussa on kuitenkin huomioitava, että

kuntarakenteen ja sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen palvelurakenteen tulee tukea toisiaan. Hyvinkään osalta tämä onnistuisi hyödyntämällä jo olemassa olevaa Hyvinkään sairaanhoitoaluetta. Palvelujen tulee olla asiakaslähtöisiä, laadukkaita ja ne on oltava tuotettu kustannustehokkaalla tavalla. Alueelliset erityispiirteet tulee huomioida, mutta niiden painoarvo ei saa liikaa hajottaa tulevaa palvelurakennetta.

Liitteet

Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö 22.11.2012

ERILLINEN LIITE

Kuntarakennelaki- lakiluonnos perusteluineen

Kuntauudistuksen eteneminen-kaavio

Muistio muista kuntauudistuksen hankkeista

Muistio sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta koskevista linjauksista

Esitys KJ

Kaupunginhallitus esittää valtuustolle, että valtuusto päättää antaa edellä esitetyn mukaisen lausunnon valtionvarainministeriölle.

Päätös

Esitys hyväksyttiin.

Kv 4.3.2013 / § 33

Liitteet

Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö 22.11.2012

ERILLINEN LIITE

Kuntarakennelaki- lakiluonnos perusteluineen

Kuntauudistuksen eteneminen-kaavio

Muistio muista kuntauudistuksen hankkeista

Muistio sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta koskevista linjauksista

Kaupunginhallituksen esitys kaupunginvaltuustolle:

kaupunginvaltuusto päättää antaa edellä esitetyn mukaisen lausunnon valtionvarainministeriölle.

VALTUUSTOKÄSITTELY

Kaupunginvaltuusto päätti yksimielisesti antaa edellä esitetyn mukaisen lausunnon valtionvarainministeriölle.

Otteen oikeaksi todistaa

Hyvinkäällä 5.3.2013

Riitta Simonen

pöytäkirjanpitäjä